



## Škola lásky. Lásky k umění.

Galeristé Petr Šec a Olga Dvořák otevřeli roční kurz pro ty, kdo se chtějí vyznat v dílech moderních autorů. ZENU velmi dobře vysvětlili, proč je to skvělý nápad.

Text Hana de Goeij | Foto Ondřej Tylčer

**P**ěkná kabelka Hermès povídá světu jsem krásná a prestižní a říká to jednoznačně. Je tedy řemeslem. Umělecké dílo Zarámovaný plot od Romana Týce mi nedá pokoj. Provokuje mě, chvíli vím, chvíli nevím, co si myslet, líbí se mi a taky nelíbí. Není to jasné a pořád to trvá, moje interpretace díla je jiná než vaše. To je pro mne umění," říká Petr Šec, jeden z majitelů galerie Dvorak Sec Contemporary. Spolu se svou obchodní partnerkou, kurátorkou Olgou Dvořák, letos na podzim otevřeli Art Lovers Academy, roční kurz, který vás naučí sbírat současné umění. „Jednou za dva týdny na večerní přednášce dostávají naši sběratelé vědomosti o souvislostech v umění, praktické rady, jak umění sbírat, a seznamují se s umělci," doplňuje Olga Dvořák. Vše je pečlivě zorchestrováno tak, abyste poprvé v životě zažili „art-gasmus“.

**Kde je hranice mezi uměním a něčím, co se tak jen tváří? Mám na mysli hlavně některá díla moderního umění, kdy jsou umělci schopni vydávat za umění třeba rukavici v rámečku a lidé si často říkají, že něco takového by zvládlo vytvořit malé dítě.**

Olga: Dílo vás musí donutit se ptát. Proč právě rukavice v rámečku? Třeba zjistíte, že to je rukavice vraha dětí nebo že umělec v této rukavici podal ruku svému největšímu nepříteli a dostal své katarze od hněvu k odpuštění. A najednou je rukavice symbolem pro odpuštění. I když se vám to zdá jako blbost, najednou jste udělali to, co umělec zamýšlel. Sami pro sebe jste si vyhodnotili tento koncept a udělali jste si na to názor.

Petr: Rukavice je ještě dobrá, v Sothebys například v roce 2007 prodali lidský exkrement v konzervě za zhruba 4 miliony korun. Do konce 19. století bylo výtvarné umění výtvarné. Malovaly se obrazy, sochaly se sochy, a to ještě většinou na zakázku. První nepořádek v tom začali dělat impresionisté, všechno to tak nějak rozmazali, pak abstraktní umělci jako Malevich začali tužkou kreslit čtverec na papír a celé to dorazil v roce 1917 Marcel Duchamp, který vystavil jako umělecké dílo pisoár. Od té doby je v umění možné všechno. Mně osobně se líbí ta úžasná šíře forem současného umění, ale chápu, že někdo dá přednost zátiší melounu s jablkama nebo krajině za parného léta. Velcí světoví sběratelé „rukavičky“ a jiné podivnosti kupují, záleží ovšem na tom, kdo je vytvoří a která galerie je vystaví. Vedle kvality díla funguje marketing. Není rukavičkář jako rukavičkář, docela dobře je možné, že autorem je slavný umělec, který prostě došel k tomu, že je teď potřebné vystavit rukavici, která může a nemusí mít příběh. A jindy nakreslí propiskou superrealistický portrét plačící veverky.

### **Nakolik je důležité umění rozumět versus mít pouze pocit, že se nám něco líbí?**

Petr: Kdo dnes rozumí umění? Stejně jako máme rozdílné chutě, máme i rozdílný vizuální vkus. Dejte na své pocity. Jen je dobré být opatrný s velmi líbivými díly, často se vkus vyvíjí a za čas zjistíte, že dílo bylo pro vás příliš povrchní a už ho nechcete.

Olga: Když kupuji pro sebe nebo pro klienty, kupujeme dané dílo proto, že nás baví. Není potřeba mít znalosti kunsthistorika, prostě vás to chytí. Je lákavé sledovat, jak cena sochy Davida Černého z roku 2011 během pár let stoupne z 200 000 na 600 000 Kč? Ne a zároveň, samozřejmě ano. Mít možnost užít si těch děl každý den je vzrušující, zažívat egoistické opojení vlastníka a projít si procesem výběru a nákupu má hodnotu. Kromě toho, peníze hrají roli. Bez ohledu na rozpočet, nikdo nechce vybrat neúspěšného umělce.

Petr: Dobrá zpráva je, že současné umění je u nás při stejné kvalitě levnější než v zahraničí a dnes je ta správná doba nakupovat.

## **MÍ SBĚRATELÉ SVÉ FILLY A ŠPÁLY UŽ PRODÁVAJÍ A ZA TYTO PENÍZE OMLAZUJÍ SVÉ SBÍRKY**

### **Jak rozumět umění, jehož autoři ještě nejsou známí a není prověřené asem?**

Petr: Máme dvě možnosti. Buď kupovat umění prověřené časem, ale to se nám nemusí líbit a také může být o dost dražší, anebo vstoupíme odvážně do světa současného umění a zriskujeme. Velcí sběratelé kupují umění žijících autorů, podpoří tak svoji kulturu, mají jistotu, že nekupují padělek a je to i jistý druh sázky do budoucnosti.

Olga: Investice do umění, která je pouhou spekulací a není v tom srdce, je trochu složitá. Pokud je někdo tak bohatý, že si může dovolit počkat, až se mnou doporučený umělec, třeba absolvent po škole „vyklube“ a dosáhne uznání, tak se hodnota investice může i zdvacetinásobit. Máme klienta, který u nás koupil sochu mladého newyorského umělce za 1 milion korun a za 3 roky mu za ni nabízel americký sběratel 5 milionů. Neprodal. Miluje ji. Což dokumentuje, že dnes mladé umění má a může mít vysokou hodnotu a ani není potřeba, aby to čas prověřil. Neexistuje žádný konsenzus ohledně mladých umělců, a to je ten skvělý aspekt moderního umění: vaše rozhodnutí, zda koupit dílo takového autora, se stane součástí umělcova potenciálního místa v historii umění.

### **Jaké jsou trendy v nákupu umění v ČR?**

Petr: Chodí k nám více lidí s lepším vkusem a odvahou. Vidíme, že více lidí nakupuje součas-

né umění ve všech jeho formách. Stále převládá pocit kupovat věci pozitivní, deprese máme dost je častý argument. Sběratelé hledají vtip, nadsázku, ironii, kupují, co se jim líbí, ne pouze na investici.

Olga: Světový trh s uměním naše Špály a Filly nemilosrdně ignoruje, investice do české moderny je dnes jistá ztráta investovaných peněz. Tato díla nemůžete vyvézt z České republiky, je to porušení zákona. Takže Špálové a Fillové jsou tímto určení k obchodování pouze na lokálním trhu. Jakou investiční hodnotu má něco, co nemůžete dál obchodovat na zahraničních trzích? Malou. Proto se i někteří sofistikovaní čeští sběratelé probírají z těchto sentimentálních návyků a začínají sbírat mezinárodní umění. To je nevyraznější trend. A také jediná cesta, jak prozíravě investovat. Svět nemá hranice a New York bude za 20 let ještě blíží než dnes. Zajedte si aspoň jednou ročně do této mekky současného umění, za den stihnete obejít spoustu galerií. A každá z těchto galerií tvrdě pracuje na tom, aby umělec, kterého vám prodají, udržela v kurzu, aby autor rostl na ceně. Pokud sbírate pro děti, tak určitě mladou newyorskou scénu.

### **Jak zhodnotit, zda cena za umělecký kousek, který si chci koupit, odpovídá, nebo je nadsazena?**

Olga: Než něco koupíte, položte si otázku, zda jste v dobré galerii. V galeriích bývají ceny postaveny tak, aby zhruba odrážely kariérní postavení umělce, a k tomu odpovídající hodnotu umění. U mé práce galeristky, co vyhledává budoucí hvězdy, se význam instinktu přeceňuje. V New Yorku jsou miliony talentovaných umělců, takže jak poznat toho Picassa zítřka? Nejdříve si sednu nad životopis umělce, dívám se, co má za sebou. Zajímá mě, s jakými galeriemi spolupracoval, v jakých muzeích vystavoval, jestli s ním počítají do budoucna. Ani nemusím vidět jeho díla a umím z jeho CV předpovědět, zda je to dobrá investice. Určení budoucího vítěze je mnohem více o informacích a souvislostech. Mí sběratelé své Filly a Špály dnes už prodávají a za tyto peníze omlazují a internacionalizují své sbírky. Je to jako se všim: ten, kdo kupuje naposled, kupuje nejdraž a je na ocasu dění. Kdo kupuje mladé umění a trochu riskuje, bude se těšit z odměny.

### **Jaký je vkus českých sběratelů?**

Petr: Mění se. Čeští sběratelé současného umění jsou odvážnější. Před deseti lety jich bylo méně a často kupovali na jistotu. Dnes prodáváme dobře díla Romana Týce, se kterými bychom před 5 lety neměli šanci. Představte si nádherně adjustovaný obraz: krásný bílý rám, v něm jen prázdná plocha, na něm sklo a skle malý škrábanec. Krásná ironie. Není to nádherna? ■